

A black and white portrait of a middle-aged man with a shaved head and a dark headband. He is wearing round-rimmed glasses and a dark, high-collared garment, likely a religious habit. He has a slight smile and is looking directly at the camera. The background is a plain, light-colored wall.

Sługa Boży
O. ANZELM GĄDEK OCD
w służbie życia konsekrowanego

DOKUMENTACJA V SYMPOZJUM
pod red. ks. prof. Stanisława Urbańskiego

SŁUGA BOŻY O. ANZELM GĄDEK OCD W SŁUŻBIE ŻYCIA KONSEKROWANEGO

MISTYKA
POLSKA
110

UKSW – Sekcja Teologii Duchowości
Postulacja Sł. B. O. Anzelma Gądko OCD

Warszawa – Łódź 2010

SPIS TREŚCI

Przedmowa.....	5
Wprowadzenie	7
Program sympozjum.....	12
Słowo ks. prof. Stanisława Urbańskiego, kierownika Sekcji Teologii Duchowości UKSW	13
Słowo ks. prof. Stanisława Dziekońskiego, dziekana Wydziału Teologicznego UKSW.....	15
Słowo ks. kard. Józefa Glempa, Prymasa Polski.....	17
Słowo ks. dra Aleksandra Janeczka, wikariusza biskupiego ds. Instytutów Życia Konsekwowanego w Łodzi	19
Słowo M. Faustyny Górowskiej, przełożonej generalnej Zgromadzenia Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus	23
Słowo o. dra Romana Hernogi, prowincjała Warszawskiej Prowincji Karmelitów Bosych.....	25

SESJA I

SŁUGA BOŻY O. ANZELM GĄDEK OCD W SŁUŻBIE KOŚCIOŁA POWSZECHNEGO I ZAKONU KARMELITAŃSKIEGO

Paweł Sieradzki

Sługa Boży o. Anzelm Gądek OCD w służbie Kościoła powszechnego i Zakonu Karmelitańskiego	29
---	----

**DUCHOWOŚĆ I FORMACJA ZAKONNA
KARMELITÓW BOSYCH W NAUCZANIU
SŁUGI BOŻEGO O. ANZELMA GĄDKA OCD**

Jerzy W. Gogola OCD

1. Cel Karmelu jako fundament duchowości i formacji karmelity bosego w ujęciu o. Anzelma Gądka	46
2. Kształtowanie postaw	50

**ŻYCIE WSPÓLNOTOWE KARMELITÓW BOSYCH
JAKO ŻYCIE MIŁOŚCI – W UJĘCIU
SŁUGI BOŻEGO ANZELMA GĄDKA OCD**

Placyd P. Ogórek OCD

1. Boskie źródło nadprzyrodzonej cnoty miłości	62
a. Trynitarne źródło i zasada nadprzyrodzonej cnoty miłości	63
b. Wiara ożywiona miłością	65
2. Karmel duchową szkołą doskonałej miłości	67
a. <i>Carmel totus marianus</i>	67
b. Wierność w aktach życia wspólnotowego	69
c. Praca	75
d. Realizacja wymagań rad ewangelicznych kryterium doskonałej miłości	77
e. Pokora	84

**TRZY ETAPY ŻYCIA DUCHOWEGO
W UJĘCIU
SŁUGI BOŻEGO O. ANZELMA GĄDKA OCD**

Ks. Stanisław Urbański

Etap oczyszczenia	91
Droga oświecenia	99
Etap zjednoczenia	106
Zakończenie	111

**OSOBOWOŚĆ KAPŁANA W UJĘCIU
SŁUGI BOŻEGO O. ANZELMA GĄDKA OCD**

Antoni Jozafat Nowak OFM

Wprowadzenie	115
1. Kapłan – <i>alter Christus</i> (integracja w Chrystusie).....	117
2. Model zachowania	122
3. Rozwój.....	127
4. Refleksja końcowa.....	131

SESJA II

**ŻYCIE KONSEKROWANE W UJĘCIU
SŁUGI BOŻEGO O. ANZELMA GĄDKA OCD**

Teresa Paszkowska SNMPN

1. Życie konsekrowane bierze początek z życia i jest ukonstytuowane normami.....	136
2. Wychowanie do formy dziecięctwa duchowego.....	150
3. Napomnienia dla ożywienia ducha i praktyk	164
Refleksja końcowa	184

**CHARYZMAT I DUCHOWOŚĆ ZGROMADZENIA
SIÓSTR KARMELITANEK DZIECIĄTKA JEZUS**

Konrada Z. Dubel KDzJ

Pojęcie charyzmatu i duchowości	191
Charyzmat o. Anzelma i duchowość Zgromadzenia.....	192
Jezus Chrystus wzorem dziecięctwa	194
Dzieciątko Jezus a dziecięctwo	196
Zakończenie	198

**ZJEDNOCZENIE Z BOGIEM JAKO CEL ŻYCIA
KAPŁANA I OSOBY KONSEKROWANEJ W UJĘCIU
SŁUGI BOŻEGO O. ANZELMA GĄDKA OCD**

Ks. Włodzimierz Gałązka

1. Dar łaski – darem Boga na drodze do zjednoczenia z Nim	203
2. Zjednoczenie chrzcielne	205
3. Zjednoczenie eucharystyczne	207
4. Zjednoczenie mistyczne.....	210
Zakończenie	215
FOTOGRAFIE.....	217

DODATEK

Pieśni na Mszę św. o Najśw. Sercu Pana Jezusa i inne	225
To nie ostrze włóczy	226
Serce Jezusa otwarte	227
Nie zdołamy zgłębić	227
Z Twojego krzyża, Chryste.....	228
Daleś mi życie	228
Chwała, cześć i dziękczynienie	229
Wykaz pism duchowych sł. B. Anzelma Gądky OCD.....	230
Wykaz publikacji pracowników naukowych i absolwentów Sekcji Teologii Duchowości UKSW	231

PRZEDMOWA

ARCYBISKUPA METROPOLITY ŁÓDZKIEGO

Sługa Boży ojciec Anzelm Gądek OCD wciąż fascynuje nas swoją nieprzeciętną indywidualnością. Wyraża się to w jego duchowości, i co za tym idzie – w koncepcji formacji zakonnej karmelitów bosych oraz w wizji osobowości kapłana. Fundamentem tych relacji jest zawsze zjednoczenie z Bogiem, które ma być celem życia zarówno kapłana, jak i osoby konsekrowanej. Nic dziwnego więc, że charyzmat i związana z nim duchowość założonego przez Sługę Bożego Zgromadzenia Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus, stanowią główne odniesienie dla Sióstr, a tym samym są gwarancją zachowania tożsamości Zgromadzenia.

Tom niniejszy obejmuje wszystkie wystąpienia wygłoszone podczas V Sympozjum zatytułowanego „Sługa Boży o. Anzelm Gądek OCD w służbie życia konsekrowanego”. Sympozjum zorganizowała Sekcja Teologii Duchowości Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie we współpracy ze Zgromadzeniem Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus, pod kierunkiem ks. profesora Stanisława Urbańskiego. Publikowane referaty przybliżają postać Sługi Bożego ojca Anzelma Gądka OCD. Wyłania się z nich obraz niezwykle kapłana, gorliwego zakonnika i charyzmatycznego założyciela nowego zgromadzenia. Publikacja pozwoli czytelnikowi zapoznać się z osobowością Sługi Bożego i zacerpnąć z jego nauczania treści, które mogą się okazać pożyteczne w życiu religijnym – zarówno osób duchownych, jak i wiernych świeckich.

Wyrażam słowa uznania Organizatorom interesującego Sympozjum, jego Prelegentom i wszystkim Uczestnikom. Życzę serdecznie, żeby niniejsza książka zainteresowała rzesze polskich katolików i zachęciła ich do dalszego pogłębienia własnej duchowości.

† Władysław Ziółek
Arcybiskup Metropolita Łódzki

Łódź, 16 lipca 2010 r.

WPROWADZENIE

Po raz pierwszy odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa poświęcona duchowości i charyzmatowi o. Anzelma Gądka zorganizowana przez Zgromadzenie Karmelitanek Dzieciątka Jezus i Sekcję Teologii Duchowości UKSW w auli tegoż Uniwersytetu. Prelegentami oprócz Sióstr byli profesorowie teologii duchowości UKSW, KUL i UPJPII, którzy zaprezentowali najważniejsze poglądy Założyciela. Z inicjatywy s. Konrady Dubel, postulatorki procesu beatyfikacyjnego i przy współpracy ks. dra Włodzimierza Gałązki, adiunkta, odbyła się w środowisku uniwersyteckim nowa forma promocji teologii życia konsekrowanego we wszystkich jego aspektach, poczynając od ascezy aż do stanu zjednoczenia mistycznego, oczywiście w świetle nauczania o. Anzelma. Powyższa prezentacja spotkała się z bardzo życzliwym przyjęciem ze strony osób konsekrowanych i świeckich, a także ze strony studentów.

Ojciec Anzełm Gądek (1884–1969) jest znany w Polsce i powszechnym Kościele jako ojciec duchowy kleryków, wykładowca, przeor, prowincjał, rektor *Teresianum*, definitor generalny, wizytator polskich i rzymskich seminariów duchownych, a przede wszystkim jako założyciel Karmelitanek Dzieciątka Jezus. Można powiedzieć, że był zakonnikiem o głębokim doświadczeniu mistycznym i wielkim znawcą spraw duchowych, duchowy mistrz i kierownik dusz. Dlatego pozostawił nauczanie bogate w doktrynę w postaci traktatów, artykułów, konferencji, przemówień oraz w postaci bogatej korespondencji dotyczącej kierownictwa duchowego. Od Niego mogą się uczyć nie tylko Jego duchowe córki ze Zgromadzenia, ale także teologowie oraz wszyscy ci, którzy żyją

intensywną wiarą i pragną łączyć naukowe badania z modlitwą. Najwięcej mogą skorzystać ci, którzy pragną być kierownikami duchowymi innych w prowadzeniu na szczyty duchowości karmelitańskiej, aż do mistycznego zjednoczenia z Bogiem. Z bogatego piśmiennictwa Sługi Bożego mogą korzystać wszyscy, którzy pragną prowadzić życie mistyczne w oparciu o dzieciństwo duchowe. Jednym słowem, w Jego pismach, będących wynikiem wiedzy karmelitańskiej i osobistej świętości, każdy znajdzie dla siebie światło w dążeniu do małżeństwa duchowego z Bogiem.

Nie wnikając głębiej w nauczanie o. Anzelma, gdyż to pozostawiam czytelnikom, poznajemy Jego charyzmat założycielski, główne prawdy życia konsekrowanego, najpiękniejsze ujęcie mistyki karmelitańskiej i drogi dzieciństwa duchowego w świetle wielkiej tradycji karmelitańskiej, współczesnego nauczania teologów i Kościoła.

Piśmiennictwo, które pozostawił o. Anzelm, jest lekturą otwartą na wszystkich, a w szczególności na osoby duchowne, czyli na tych, którzy są zaangażowani w życie duchowe i postępują drogami duchowymi. Jedynie oni mogą najpełniej zrozumieć „tajniki” mistycznej jedności z Bogiem i przyjąć wszystkie „tajemnice” życia Bożego, które czasem wydają się rzeczą dziwną i dziecinną, a w rzeczywistości są sprawami trudnymi do zrealizowania przez przeciętnego ucznia Chrystusa. Bowiem tylko ten, kto posiada Ducha, może zrozumieć dogłębnie sprawy Ducha i może czytać pisma Ojca jako przewodnik po drodze życia mistycznego.

Konferencja uświadomiła nam, że istnieje współczesne zainteresowanie mistyką i drogą życia konsekrowanego zbudowanego na bazie głębokiego mistycznego zjednoczenia z Bogiem. Jest to jeden ze „znaków czasu”; zjawisko, które zasługuje na gruntowaną refleksję nie tylko teologów duchowości. Albowiem odpowiada ono na głębokie potrzeby ludzi naszych czasów, którzy często pod wpływem jałowości mass mediów i Internetu szukają „tajemnicy” przeżycia obecności Boga. Coraz częściej zdają sobie sprawę, że nie wystarczy tylko sama wiedza, nawet wiedza

teologiczna do pełnego przeżycia Jego bliskości. Chrześcijanin od momentu chrztu świętego aż do śmierci musi przejść proces mistycznego rozwoju. Albowiem życie mistyczne, jak to dobrze rozumiał o. Anzelm, jest procesem, drogą wiodącą do mistycznego doświadczenia Boga. Jeżeli chrześcijanin nie doświadczy obecności Boga, zatrzymuje się tylko na przestrzeganiu Dekalogu. Można powiedzieć, że współczesny człowiek potrzebuje wewnętrznej przemiany na drodze osobistego spotkania z Bogiem. Potrzebuje tej przemiany, dokonującej się stopniowo, wewnątrz jego jestestwa. Zakończeniem tego procesu, przemiany jest „nowy człowiek”; człowiek „przebóstwiony”. Sprawdzianem zaś tej przemiany, jaka wypływa ze zjednoczenia mistycznego z Bogiem, jest całkowita realizacja miłości Boga i bliźniego w codziennym życiu. Dlatego całkowita miłość Boga nie znosi żadnej zdrady. Zatem życie mistyczne, według o. Anzelma, streszcza całą drogę do zjednoczenia z Bogiem w miłości. Wobec tego chrześcijanin kroczy drogą miłości na szczyty pełnego zjednoczenia z Bogiem.

Można powiedzieć, że życie mistyczne jest celem duchowości człowieka. Stąd też o. Gądek uważa je za rzeczywistość, wobec której nikt nie jest w stanie przejść obojętnie. Człowiek wierzący i praktykujący uważa życie mistyczne, czyli świętość, za wymóg swego życia, za odpowiedź na wezwanie Boga i za formę świadectwa, która do zrealizowania wymaga wielkiego wysiłku. Może dlatego pojęcie życia mistycznego tak rzadko pojawia się nawet w książkach poświęconych życiu duchowemu i duchowości chrześcijańskiej.

Czytelnikowi pozostawiam głębokie poznanie nauki o. Anzelma, dotychczas najpełniej zaprezentowanej na niniejszej konferencji. W niej znajdzie wiele treści dla rozpoznania swego stanu duchowego, jak również wskazówki do dalszego jego rozwoju. Bowiem cały duchowy rozwój człowieka zmierza właśnie do tego konkretnego celu, czyli do mistycznej jedności z Bogiem, do mistycznego doświadczenia Boga.

Dziękuję Zgromadzeniu Karmelitanek Dzieciątka Jezus, wszystkim Siostram na czele z Matką Generalną Faustyną Górską, a przede wszystkim dziękuję s. Konradzie Dubel, postulatorce, za podjętą i zrealizowaną inicjatywę przybliżenia nam doktryny o. Anzelma, która wpisała się na stałe w historię polskiej duchowości. Dziękuję pracownikom Sekcji Teologii Duchowości UKSW, a przede wszystkim ks. drowi W. Gałązce, adiunktowi, organizatorowi z ramienia Sekcji. Dziękuję prelegentom i wszystkim uczestnikom. Natomiast czytelnikom życzę cierpliwego wnika-
nia w tajemnicę mistycznej jedności człowieka z Bogiem; odkry-
cia drogi dzieciństwa duchowego św. Teresy od Dzieciątka Jezus
jako drogi uświęcenia.

Ks. prof. dr hab. Stanisław Urbański
Kier. Sekcji Teol. Duchowości UKSW

Warszawa, 23 czerwca 2010 r.

SŁOWO PRYMASA POLSKI KS. KARD. JÓZEFA GLEMPA

Bardzo serdecznie wszystkich pozdrawiam i cieszę się, że mogę przynajmniej na początku tego spotkania być obecny. Tu w tym miejscu powinien stanąć abp Władysław Ziśłek, mój serdeczny przyjaciel, który przyczynił się do tego, że postać o. Anzelmą została wprowadzona na drogę ku procesowi beatyfikacyjnemu. Obaj podejmowaliśmy dosyć duży wysiłek, żeby wobec sytuacji, jaka wówczas panowała i tych zasobów wiadomości, jakie mieliśmy, aby uzyskać *nihil obstat* Konferencji Episkopatu na podjęcie tego procesu.

Myślę, że proces beatyfikacyjny i duchowość, i to taka karmelitańska, jaką przedstawia o. Anzelm, są bardzo potrzebne na nasze czasy. Więcej, na nasze dni, teraz, kiedy przeżywamy właśnie w tych okolicznościach, które odkrywają przed Polską nowe możliwości spojrzenia na ducha, na przeżycie religijne tego świata, który jest poza polityką, poza ekonomią, a który dotyczy wszystkich ludzi, a więc także polityków, ekonomistów, żołnierzy.

Przeżywamy okres pogrzebów tej wielkiej tragedii, która stała się 10 kwietnia br. pod Smoleńskiem. Są to wielkie rekolekcje dla całej Polski i myślę, że nie tylko dla całej Polski. Obserwujemy, co się dzieje, jakie są nasze uczucia, jakie przeżycia i okazuje się, że wbrew temu, co się wydaje na zewnątrz, ludzie są bardziej wyczuleni na sprawy ducha, niż to nam się wydaje. Z wielkim szacunkiem oddajemy cześć tym, którzy są naszymi współwierzącymi, a więc katolikami i opierają się na zasadach ewangelicznych i katechizmowych, ale jednocześnie się odsłania bardzo blisko ten obszar chrześcijaństwa i to w Kościele i prawosławnym

i luteraniskim, protestanckim, który przybliży się gdzie odnajdujemy, że jesteśmy blisko tych samych przeżyć i że ten świat ducha, wobec ludzi, którzy się tylko materią zajmują, którym wydaje się, że tylko oni mają receptę na kształtowanie współczesnego świata. Tymczasem okazuje się, że ten świat ma własne życie i to życie duchowe, i niespodziewany zryw modlitwy i to tej modlitwy nie tylko wyuczonej, szeptanej, tylko takiej egzystencjalnej. Przecież te procesje żałobne są modlitwą, gdy ktoś rzuca kwiaty, czy podaje znicz, to wydaje się, że w tym jest tylko jakaś treść odległa, analogiczna do duchowości, ale to jest także modlitwa. Bo tak człowiek w tej wielkiej zbiorowości potrafi włączyć się w duchowość. I to nie jest już tylko sprawa indywidualnego stosunku do Pana Boga, tylko jest to wielkie wspólnotowe wyznanie wiary, jakiegoś przybliżenia się Boga do nas, które odpowiadają Bogu w sposób wspólny. Właśnie to jednoczące się duchowo, jakieś bardzo szerokie objęcie tych wszystkich, których przenika i smutek, i żal, i nadzieja a jednocześnie odpowiedzialność i związanie z naprawą życia.

Wierzę, że ten proces i to wszystko, co usłyszymy o tym, co przyniósł o. Anzelm będzie bardzo pomocne w tym, co my dzisiaj przeżywamy. Oby to przeżywanie dzisiaj, które się niebawem skończy w tej intensywności *kalendarzowej*, ale które musi wejść w to szersze spojrzenie na to, ku czemu zdążamy i co chcemy osiągnąć. Chcemy osiągnąć większą dojrzałość ludzką, ale przez pomoc chrześcijaństwa. Jest to właśnie wielkim zadaniem Kościoła, żeby społeczeństwu, które tak czasem szuka, i tak czasem udaje, że nie wierzy, nawet ci zadeklarowani, którzy za agnostyków się podają, ba, nawet za ateistów, a jednak chcą tego klimatu wiary właśnie w tym zejściu do życia i wejściu tam – dla nich w niewiadome.

Ta atmosfera Kościoła się udziela, jeżeli ci którzy stali daleko od Kościoła, a teraz chcą lekcje mszalne czytać, to znaczy, że przybliży się to Królestwo Boże. Oby się przybliżało! Myślę, że dużo zyskamy na odsłonięciu duchowości, jaką zostawił nam o. Anzelm.